10/28/25, 8:28 AM Post | LinkedIn



Yogesh Haribhau Kulkarni You

Al Advisor (Helping organizations in their Al journeys) | PhD (Geometric Modeling) | Tech Colum...

Wish to share today's article from my weekly column "तिसरा मेंद्र" (Third Brain) titled "वेगे वेगे धावू ; पण ठोस दिशेने (will run fast; but in right direction)" which has been published in the Marathi newspaper, Sakal! (pic below) 🔗

In this article, I go deeper into the applicability of Mental Model "Velocity" in various situations 🧠 🔄





I'm thankful to Sakal Media Group for providing a platform to share these important insights with our

Any comments? I'd love to hear your thoughts!

Sakal Media Group Abhijit Pawar Samrat Phadnis Ashutosh Ramgir Niranjan Agashe

#mentalmodels #velocity #physics #sakal #marathi

तिसरा मेंद

डॉ. योगेश हरिभाऊ कुलकर्णी

local community. \mathbb{A}

व्यवसायात उडी घ्यायचे ठरवले आणि गुंतवजूक व विमाएजन्सी सुरू केली. आवश्यक परीक्षा उत्तीर्ण होऊन त्याने परवानम्याही मिळवल्या. आता ग्राहक मिळवण्यासाठी त्याची धावपळ सुरू झाली. दिवसभर व्यप्न वेळापत्रक: कधी बैठका, कधी फोन कॉल, कधी ई-मेल, तर क्यों स्वतःच ठरवलेली 'टागेंट्स' पूर्ण करण्याची घाई. वरकरणी हे सर्व प्रगतीसारखे दिसत होते. थोडे खोलात गेल्यास लक्षात येत होते की, या धावपळीला कुठल्याही ठोस उद्दिष्टाची दिशा नव्हती, व्यवसाय विशेष वाढत नव्हता. असलेले ग्राहक टिकवण्यातच वेळ खर्च होत होता. नवीन ग्तवण्कसंधींचा अध्यास करून त्या प्राहकांना समजावन सांगितल्यास अधिक ग्राहक जोडले जातील, पण त्यासाठी त्याला बेळ मिळत नव्हता. केवळ पळणे सुरू होते. हे जणू ट्रेडमिलवर धावताना बाहेरील दृश्य स्थिर राहण्यासारखे होते.

'व्हेलॉसिटी' (वेग) हे मन:प्रारूप ल्याला योग्य दृष्टी देते. हे प्रारूप भौतिकशास्त्रातृन भेतलेलं असलं, तरी याचा उपयोग वैयक्तिक आणि व्यावसायिक आयुष्यातही तितकाच आहे.

वेगे वेगे धावू; पण ठोस दिशेने

दिशेसह असलेली गती, केवळ किती गतीने चाललो आहोत हे महत्त्वाचे नाही, तर आपण योग्य दिशेने चाललो आहोत की नाही, हे समजून घेणेही महत्त्वाचे आहे. आपण निर्णय घेताना, करिअर निवडताना किंवा व्यवसाय करताना, ही दिशा निर्णायक ठरते. आपण करत असलेल्या कष्टांमुळे आपण खरोखरच आपल्या घ्येयाकडे जात आहोत की केवळ थकत आहोत? हे समजून घेण्यासाठी हे मॉडेल उपयुक्त आहे. याची काही उदाहरणे पाह्या.

आज अनेकजण नवनवीन अभ्यासक्रम करत राहतात, सतत नोकऱ्या बदलतात किंवा ओव्हरटाइम करतात. पण हे सर्व करताना त्यांचे अंतिम ध्येय काय आहे, याचा स्पष्ट विचार नसतो. त्यांना नेता बनायचे आहे की उद्योजक, की एखाद्या विशिष्ट कौशल्यात पारंगत व्हायचे आहे? हा विचारच स्पष्ट नसतो. म्हणूनच, 'व्हेलॉसिटी' हा प्रश्न विचारतो: तुमचा प्रवास तुम्हाला खरोखर तुमच्या ध्येयाजवळ नेत आहे का? की 'एक ना घड, भाराभर चिंध्या' असे प्रयत्न सुरू आहेत ?

काही कंपन्या केवळ ट्रेंड्सच्या मागे घावतात. आज एआय (कृत्रिम बुद्धिमता), उद्या ई-कॉमर्स, परवा पर्यावरणपूरक योजना. परंतु, जर यामागे हालचालींमुळे केवळ लक्ष विचलित होते आणि सर्जा वाया जाते. याउलट, 'व्हेलॉसिटी' असलेले व्यवसाय त्यांच्या ध्येयाशी आणि मिशनशी सुसंगत असलेल्या गोष्टींबरच लक्ष केंद्रित करतात.

सरकारे अनेकदा केवळ कृती दाखवण्यासाठी एकामागून एक योजना सुरू करतात. एकाच रस्त्याचे उदाहरण घ्याः आधी डांबरीकरण, मग पाण्याच्या पाईपलाईनसाठी खोदकाम, त्यानंतर कॉक्रिटीकरण आणि मग केबलसाठी पुन्हा खोदकाम. या सगळ्यानंतर मेट्रोचे काम सुरू होतेच. सरतेशेवटी नागरिकांच्या पदरात काय पडते, हे आपण पाहतो. नुसताच पैशाचा व्यय. मग 'सारे काही (नवीन) टेंडरसाठी' तर नाही ना असे वाटायला लागते. खरी प्रगती तेवहाच होते. जेवहा या योजना नीट अध्यास करून, योग्य क्रम ठरवन आणि दीर्घकालीन उहिष्टांशी जोडून राबवल्या जातात.

आपल्या समाजात 'हसल' (धडपड) म्हणजेच प्रगती, असा एक गैरसमज रूढ झाला आहे. लवकर उठा, काम करा, जास्त काम करा, पण जर आपण दहा वेगवेगळ्या गोष्टींचा पाठलाग करत असू आणि त्यांच्यामागे का धावत आहोत हेच माहिती नसेल, तर आपण काहीच साध्य करू शकणार नाही

'व्हेलॉसिटी' आपल्याला विचार करायला भाग पाडते की, मी कुठे चाललो आहे ? माझ्या कृती त्या दिशेला पूरक आहेत का ? माझ्या मागांतील कोणते अडचळे मी दूर करू शकेन?

या मंडिलचा एक महत्त्वाचा भाग म्ह नियमितपणे आपल्या मार्गाचे मूल्यमापन करून तो सुधारणे ('कोर्स करेक्शन'). जसे एखादे क्षे प्रक्षेपणानंतर वेळोवेळी आपला मार्ग तपासते आ सुधारते, तसेच आपणही बदलत्या परिस् नवीन माहितीनुसार आणि आपल्या उदिष्टानु आपल्या दिशेमध्ये आवश्यक बदल करायला 'व्हेलॉसिटी' आपल्याला आठवण करून देते की आयुष्य ही शर्यत नसून एक अर्थपूर्ण यात्रा अ केवळ वेग असून चालत नाही, तर योग्य दिशाही हवी. अन्यथा, हाती फक्त थकवा, निसटलेल्या संधी आणि पश्चात्तापच उरतो. याउलट, जर आपल्या कृती घ्येयाशी सुसंगत असतील, तर लहान पावल मोठे परिवर्तन घडू शकते. म्हणून, पुढ आपल्या जीवनाच्या बोटीचे इंजिन किती शक्तिशा आहे, याकडेच लक्ष न देता, आपले होकायंत्र यो दिशा दाखवत आहे की नाही, हेदेखील तपासा. खं यश केवळ गतीत नाही, तर योग्य दिशेने साघले वेगात आहे.